

ИНФОРМАЦИЯ

МРЕЖА НА ВЕТЕРИНАРНИТЕ ЛЕКАРИ В СТРАНИТЕ ОТ БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ И ХУМАННОТО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ

На 22-23.03.2017 г. в град Блед, Словения се проведе за 3-ти пореден път годишната среща на специалистите по хуманно отношение към животните от страните на Балканския полуостров. Семинарът беше на тема „Въвеждане и прилагане на **Регламент 1099/2009**¹, организиран от Регионален център по хуманно отношение към животните за Балканския регион².

Семинарът беше организиран като серия от лекции, дискусии и панели, и за повече подробности можете да потърсите програмата на следния линк: **Тук**.

Целта на семинара беше да събере информация от 11 държави в Балканския регион (Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватия, Гърция, Косово, Македония, Черна гора, Румъния, Сърбия и Словения) за прилагането на практика на един от най-важните регламенти в ЕС - **Регламент 1099/2009**. На семинара присъстваха повече от 50 специалисти от различни направления – формулиращи политики, научни и академични среди, индустрията. Списъкът на участниците можете да намерите: **Тук**.

Информация за организацията домакин:

Семинарът е организиран от Регионалния център по хуманно отношение към животните³, който е първият център с регионален характер за страните на Западните Балкани. Създаден е през 2014 г., когато на среща на Ветеринарната мрежа на Западните Балкани (WBVN⁴) в Тюхалдж, Хърватия, представителите на 7 балкански държави решават да сложат началото на нов регионален Консултативен съвет по хуманно отношение към животните. Така с резолюция участниците дават началото на Регионалния център по хуманно отношение към животните, като Хърватския ветеринарен институт⁵ осигурява секретариата, а Английското кралско дружество за защита на животните от жестокост⁶ (RSPCA) дава спонсорството.

През 2017 г. председател на Управителния комитет на Центъра е д-р Петя Петкова Иванова – заместник изпълнителен директор на Българска агенция по безопасност на храните.

Като основна стратегия на Регионалния център по хуманно отношение е заложено да осъществи връзката и взаимодействието между научните среди и компетентните

¹ Регламент (ЕО) № 1099/2009 на Съвета от 24 септември 2009 година относно защитата на животните по време на умъртвяване (*ОВ L 303, 18.11.2009г., стр. 1–30*)

² <http://rawc.eu/?p=439>

³ Регионален център по хуманно отношение към животните – Regional Animal Welfare Center (RAWC) - <http://rawc.eu/>

⁴ Ветеринарната мрежа на Западните Балкани - Western Balkan Veterinary Network (WBVN), <http://wbvn.net/>

⁵ Хърватски ветеринарен институт - Croatian Veterinary Institute - <http://www.veinst.hr/en/>

⁶ Английското кралско дружество за защита на животните от жестокост - Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) - <https://www.rspca.org.uk/home>

държавни власти в страните от региона и да им помогне в прилагането на регионалните и международни най-добри практики в сферата на хуманното отношение към животните. Основната роля на Регионалния център е да предоставя научни, практически и етични съвети на основните заинтересовани лица в сферата на хуманното отношение към животните и да координира тези дейности в балканския регион; В тази връзка има две важни задачи:

- **Задача 1** – на основата на законодателството на ЕС и международно признати наръчници за хуманно отношение към животните – да събира и анализира информацията в Балканския регион, с оглед да разработи и предоставя научни становища по прилагането на европейското законодателство и да осигури еднаквото разпространение на знания в различните части на Балканите;
- **Задача 2** - на основата на законодателството на ЕС – да развива и прилага стратегии за разпространение на знания и експертиза към компетентните власти и всички заинтересовани лица, с цел да се повиши нивото на разбиране на законодателството и неговото прилагане в практиката.

Дневен ред на семинара:

22.03.2017 г.

- Преглед на дейностите на Регионалния център за хуманно отношение (РЦХО);
- Кампания на ОІЕ за безстопанствени кучета – приносът на РЦХО;
- Мрежа от центрове за хуманно отношение – актуално;
- Проектът „Едно хуманно отношение“ – представяне и въведение;
- Стандарт ISO 34700 – въведение;
- Основни принципи на Регламент 1099/2009;
- Стратегия за хуманно отношение на ОІЕ;
- Хуманно отношение по време на клане (видове за червено месо);
- Хуманно отношение по време на клане (птици);
- Ритуално клане;
- Клане за лична консумация извън кланиците;

23.03.2017 г.

- ГД САНТЕ F опит в прилагането на Регламент 1099/2009;
- Официален контрол в кланиците за ХО – одит и инспекции;
- Прилагане на Регламент 1099/2009 – пример от Словения;
- Прилагане на Регламент 1099/2009 – пример от Хърватия;
- Прилагане на Регламент 1099/2009 – пример от България;
- Разработване на стандартни оперативни процедури (СОП);
- Разработване на СОП – научените уроци;
- Дискусия]
- Обучение на персонала в кланиците;
- Задачи и отговорности на служителя по ХО;
- Наръчник за добри практики.

Документи:

Всички презентации от семинара са качени на следната интернет страница:

<http://rawc.eu/?p=439>

Информация от проведената среща:

На семинара лекторите представиха **основните понятия и изисквания на Регламент (ЕО) № 1099/2009** – правила за намаляване до минимум болката и страданието на животните през всички етапи от разтоварването в клиниката, настаняването за почивка, фиксирането, зашеметяването и клането на животните. Словения и Хърватия представиха кратки примери как прилагат на практика изискванията на Регламента и **най-честите трудности**, които срещат:

- Липса на научна подкрепа – има добри учени, но някак оставят хуманното отношение към животните на втори план;
- Нужда от подкрепа и съвети от страна на науката или специалисти по разработване на Стандартните оперативни процедури за клиниките и липса на научни становища по ползването на оборудване за зашеметяване в клиниките;
- Приветстват всяка консултация, размяна на мнения и съвети – Регионалният център, План за действие на ЕС по ХО, Препоръки и др.

Държавите членки срещат трудности и **при обучението на кланичния персонал** – най-често ветеринарните факултети или научни институти и асоциации организират и провеждат обученията, по програми одобрени от компетентните власти. Курсовете най-често са двудневни – в някои държави са само теоретични с прожекции на видеоматериали, а в други държави на втория ден има практически занимания в клиники. Проблемът е, че кланичния персонал не е навикнал да седи дълго и да слуша лекции, трудно се изкореняват дългогодишни навици и връщайки се на работа те продължават да работят по старому, трудно се организира специфично обучение по видове животни, а персоналът от птицеключниците не иска да слуша за клане на други видове.

Лекторите от Бристолския университет проф. Мохан Радж и Халук Анил представиха основните изисквания на Регламент 1099/2009 г. за клане на птици и бозайници, спецификата при ритуално клане.

Представителят на Международната организация по здравеопазване на животните (ОИЕ) представи **инициативите на ОИЕ** през последните години в сферата на хуманното отношение към животните - работят усилено по 3 направления – транспорт на дълги разстояния, като организират в много държави „обучение на обучители“, прилагане на стандартите при клане на животни и широка кампания за овладяване популацията на безстопанствените кучета „Бъди неговия герой“. Това ще са приоритети им и в Плана за действие 2017-2019 г. ОИЕ разработва стандарти за хуманно отношение към животните, които влизат като глави в Кода за сухоземни животни. Предстои разработването на още няколко глави – за отглеждане на влечуги във ферми и др. Основният стремеж на ОИЕ е да подобри хуманното отношение към животните в държавите си членки (вече 180 държави) чрез усилване и укрепване работата на ветеринарните служби, като ги овластява да са стожер на защитата на животните и им указва техническа и научна помощ при прилагането на стандартите.

Ребека Гарсия Пинилос от Обединеното кралство представи една сравнително нова платформа, която по подобие на стратегията „Едно здраве“ (One Health) за здравеопазване на животните, обединява различни аспекти на хуманното отношение към животните в концепцията „Едно благосъстояние“ (**One Welfare**⁷) и разкрива връзките му с други житейски аспекти.

Концепцията „Едно благосъстояние“ разкрива вътрешните връзки между защитата на животните, благосъстоянието на хората и околната среда. Насърчава се

---

⁷ <http://www.onewelfareworld.org/>

интердисциплинарното сътрудничество за подобряване благосъстоянието на хората и животните на международно ниво. Концепцията „Едно благосъстояние“ цели популяризиране и подкрепа на такива глобални цели като повишаване безопасността на храните, устойчивостта, намаляване на човешкото страдание и подобряване на продуктивността в селското стопанство чрез по-дълбоко разбиране на значимостта на високите стандарти за хуманно отношение към животните. „Едно благосъстояние“ разширява подхода (частично го припокрива) на стратегията „Едно здраве“, която служи за подобряване здравето на хората и животните. Концепцията „Едно благосъстояние“ популяризира преките и косвените връзки на хуманното отношение към животните с благосъстоянието на хората и околната среда (системите за отглеждане на животни, които щадят природата). Концепцията се развива в 9 основни направления сочещи взаимните интердисциплинарни връзки:

Подобреното хуманно отношение към животните:

1. предотвратява насилието над животни и намалява нивата в обществото на насилие над хора;
2. подобрява и безопасността на храните и устойчивото производство;
3. има пряка връзка с решаването на някои социални проблеми в проблемни общности и малцинства;
4. подобрява благосъстоянието на хората;
5. дава задълбочен интердисциплинарен подход за взаимовръзки в научните направления;
6. подобрява шансовете за по-добър живот на хората – рехабилитация на хора и осиновителни кампании за животните, и животните като асистенти на хора с увреждания и специални нужди;
7. адресира пряко и бедността сред хората и социалното подпомагане в малките местни общности;
8. подобрява благосъстоянието на фермерите и подобрява продуктивността във фермата;
9. подобрява биоразнообразието и от там общото добруване на човека;

Професионалистите в сферата на хуманното отношение към животните като правило винаги разглеждат благосъстоянието на човека успоредно с това на животните. За пример, ветеринарните лекари на домашни любимци изтъкват и насърчават ползите от здравата връзка на човек-животно, ветеринарните лекари, които контролират храните и осигуряват тяхната безопасност, както за човека, така и за животните и работата на научните специалисти в интерфейса на двете науки – за хората и животните - допринася за общото здраве и благосъстояние. Концепцията „Едно благосъстояние“ възплъщава тази мисия (Colonus and Earley 2013).

ИЗГОТВИЛИ:

д-р Мадлен Василева, главен експерт в дирекция ОРХВ и
д-р Теодора Саракостова, нач. отдел в дирекция КРОКЦ

03.04.2017 г.